

Regeringens proposition

2002/03:34

Adelns offentligrättsliga status

Prop.
2002/03:34

Regeringen överlämnar denna proposition till riksdagen.

Stockholm den 16 januari 2003

Göran Persson

Pär Nuder
(Justitiedepartementet)

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås att adelns offentligrättsliga status skall upphöra. Detta åstadkoms dels genom att 1723 års privilegiebrev för ridderskapet och adeln upphävs, dels genom att de offentligrättsliga föreskrifter som finns i 1866 års riddarhusordning tas bort.

Ändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2003.

Innehållsförteckning

Prop. 2002/03:34

1	Förslag till riksdagsbeslut	3
2	Lagtext	4
2.1	Förslag till lag om ändring i riddarhusordningen (1866:37 s. 1).....	4
2.2	Förslag till lag om upphävande av ridderskapets och adelns privilegier (1723:1016 1)	7
3	Ärendet och dess beredning.....	8
4	Bakgrund.....	8
5	Överväganden	10
6	Ikraftträdande.....	12
7	Kostnader	12
Bilaga 1	Promemorians lagförslag	13
Bilaga 2	Förteckning över remissinstanserna.....	16
	Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 16 januari 2003	17

1 Förslag till riksdagsbeslut

Prop. 2002/03:34

Regeringen föreslår att riksdagen antar regeringens förslag till

1. lag om ändring i riddarhusordningen (1866:37 s. 1),
2. lag om upphävande av ridderskapets och adelns privilegier (1723:1016 1).

Regeringen har följande förslag till lagtext.

2.1 Förslag till lag om ändring i riddarhusordningen (1866:37 s. 1)

Härigenom föreskrivs i fråga om riddarhusordningen (1866:37 s. 1)¹
dels att 33 § skall upphöra att gälla,
dels att 5 § 1 mom. samt 6, 21 och 23 §§ skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

5 § 1 mom.²

En var till myndig ålder kommen adelsman, som är mantals-skriven i riket, är skyldig att varje år, under vilket han taxeras till statlig eller kommunal inkomstskatt erlægga den avgift – riddarhuskapitationsavgift – som för riddarhusets underhåll och därmed sammanhängande ändamål kan varda av ridderskapet och adeln beslutad *och av regeringen till efterrättelse kungjord*. Avgiften skall erläggas före årets slut.

En var till myndig ålder kommen adelsman, som är mantals-skriven i riket, är skyldig att varje år, under vilket han taxeras till statlig eller kommunal inkomstskatt erlægga den avgift – riddarhuskapitationsavgift – som för riddarhusets underhåll och därmed sammanhängande ändamål kan varda av ridderskapet och adeln beslutad. Avgiften skall erläggas före årets slut.

6 §³

Ridderskapet och adeln skall sammanträda å riddarhuset till lagtima adelsmöte vart tredje år den tredje lördagen i februari.

Skulle ridderskapet och adelns sammanträdande å annan tid, än nu sagt är, *av regeringen påbjudas, eller* av riddarhusdirektionen anses nödvändigt för avgörande av något ärende, som ej tål uppskov, skall urtima adelsmöte äga rum å dag, som *i förra fallet av regeringen och i senare* av direktionen bestämmes samt i allmänna tidningarna sist trettio dagar före den utsatta dagen kungöres; därvid tillika bör uppgivas det eller de ärenden, som föranlett rid-

Skulle ridderskapet och adelns sammanträdande å annan tid, än nu sagt är, av riddarhusdirektionen anses nödvändigt för avgörande av något ärende, som ej tål uppskov, skall urtima adelsmöte äga rum å dag, som av direktionen bestämmes samt i allmänna tidningarna sist trettio dagar före den utsatta dagen kungöres; därvid tillika bör uppgivas det eller de ärenden, som föranlett ridderskapet och adelns sammankallande.

¹ Senaste lydelse av 33 § 1977:1142.

² Senaste lydelse 1992:949.

³ Senaste lydelse 1997:1142.

21 §⁴

Utom de i § 15 omnämnda frågor, ävensom sådana, vilka angå arbetssättet, må till överläggning och beslut hos ridderskapet och adeln förekomma:

vid lagtima adelsmöte:

1:o) framställningar, som av regeringen till ridderskapet och adeln avlätas;

2:o) frågor, som föränledas av den utav riddarhusdirektionen avgivna berättelse angående förvaltningen av riddarhus- och adliga stiftsärendena ävensom revisorerens berättelser, så ock framställningar, vilka i övrigt må av riddarhusdirektionen göras angående nämnda samt andra därmed sammanhang ägande ärenden;

3:o) riddarhusutskottets eller särskilt tillsatt utskotts utlåtande och förslag enligt vad i § 17 säges; och

4:o) motion, som av någon ledamot väckes angående ej mindre förenämnda ärenden än även frågor, som avse dels förslag till ändring i denna riddarhusordning, dels vad i övrigt till ridderskapet och adelns gemensamma angelägenheter är att hänföra; samt

å urtima adelsmöte:

allenast det eller de ärenden, som föränlett ridderskapet och adelns sammankallande.

Utom de i § 15 omnämnda frågor, ävensom sådana, vilka angå arbetssättet, må till överläggning och beslut hos ridderskapet och adeln förekomma:

vid lagtima adelsmöte:

1:o) frågor, som föränledas av den utav riddarhusdirektionen avgivna berättelse angående förvaltningen av riddarhus- och adliga stiftsärendena ävensom revisorerens berättelser, så ock framställningar, vilka i övrigt må av riddarhusdirektionen göras angående nämnda samt andra därmed sammanhang ägande ärenden;

2:o) riddarhusutskottets eller särskilt tillsatt utskotts utlåtande och förslag enligt vad i § 17 säges; och

3:o) motion, som av någon ledamot väckes angående ej mindre förenämnda ärenden än även frågor, som avse dels förslag till ändring i denna riddarhusordning, dels vad i övrigt till ridderskapet och adelns gemensamma angelägenheter är att hänföra; samt

å urtima adelsmöte:

allenast det eller de ärenden, som föränlett ridderskapet och adelns sammankallande.

23 §⁵

Framställningar av regeringen ävensom frågor, vilka föränledas av riddarhusdirektionens förenämnda berättelse eller i övrigt av direktionen till ridderskapet och adeln hemställas, så ock frågor, vartill revisorerens berättelser giva

Frågor, vilka föränledas av riddarhusdirektionens förenämnda berättelse eller i övrigt av direktionen till ridderskapet och adeln hemställas, så ock frågor, vartill revisorerens berättelser giva anledning eller varom motion blivit

⁴ Senaste lydelse 1977:1142.

⁵ Senaste lydelse 1977:1142.

anledning eller varom motion blivit väckt, må ej till avgörande företagas, innan utskott däröver sig yttrat.

Efter öppningssammanträdet äger adelsmötets ordförande att på ridderskapet och adelns vägnar besluta om remiss till utskott. Finnes motion såsom för sent väckt ej föranleda remiss, äger motionären vid nästkommande sammanträde med ridderskapet och adeln påkalla ståndets beslut huruvida remiss skall ske.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2003.

2.2 Förslag till lag om upphävande av ridderskapets och adelns privilegier (1723:1016 1) Prop. 2002/03:34

Härigenom föreskrivs att ridderskapets och adelns privilegier (1723:1016 1) skall upphöra att gälla vid utgången av juni 2003.

Vid 1999/2000 års riksmöte begärdes i en flerpartimotion förslag av regeringen om upphävande av all offentlighetsreglering specifik för adel. Motionärerna anförde att ridderskapets och adelns privilegier enligt privilegiebrev utgör en rest från ståndsriksdagens tid, även om det inte finns något materiellt innehåll i brevet. Det är från bl.a. demokratisk synpunkt angeläget att både privilegiebrevet och riddarhusordningen inte längre har offentlighetsregleringsstatus.

Med anledning av motionen uttalade konstitutionsutskottet att det förhållandet att riddarhusordningen och privilegiebrevet publiceras i offentlighetsreglering i SFS och finns med i register över gällande författningar kan – liksom det förhållandet att beslut om ändring i riddarhusordningen överlämnas till regeringen för stadfästelse – ses som en påminnelse om förhållandena vid tiden för ståndsriksdagens avveckling. Enligt utskottets mening finns det skäl att pröva förutsättningarna för och konsekvenserna av en ändring av den nuvarande regleringen. Detta borde ges regeringen till känna (bet. 2000/01:KU11).

Riksdagen beslutade i enlighet med konstitutionsutskottets förslag (rskr. 2000/01:149).

Mot den nu angivna bakgrunden har inom Regeringskansliet utarbetats promemorian Adelns offentlighetsregleringsstatus (Ds 2002:6). Promemorian har remissbehandlats. En sammanställning av remissyttrandena finns tillgänglig i Justitiedepartementet (dnr Ju2002/2209).

Regeringen tar i denna proposition upp de frågor som behandlas i promemorian.

Lagrådet

De förslag som läggs fram i propositionen är, i den mån de alls kan anses beröra sådan lag som anges i 8 kap. 18 § andra stycket regeringsformen, av så enkel beskaffenhet att det enligt regeringens mening är obehövligt att inhämta Lagrådets yttrande.

4 Bakgrund

Det finns i dag två gällande författningar avseende den svenska adeln: ridderskapets och adelns privilegier (1723:1016 1) samt riddarhusordningen (1866:37 s. 1).

Privilegiebrevet är ålderdomligt och svårtillgängligt. Beträffande några av paragraferna har det i Regeringskansliets databas med Svensk författningssamling i fulltext (SFST) antecknats att de får anses ha upphört att gälla.

Riddarhusordningen innehåller bestämmelser bl.a. om vilka som utgör ”Sveriges ridderskap och adel”, om adelsmöte, om numreringen av bänkar i riddarhussalen och om utseende av riddarhusdirektion.

Beträffande den s.k. riddarhushälsningsavgiften sägs i 5 § att envar till myndig ålder kommen adelsman, som är mantalsskriven i riket, är

skyldig att varje år, under vilket han taxeras till statlig eller kommunal inkomstskatt erlägga den avgift – riddarhuskapitationsavgift – som för riddarhusets underhåll och därmed sammanhängande ändamål kan bli av ridderskapet och adeln beslutad och av regeringen till efterrättelse kungjord. Avgiften skall erläggas före årets slut. Befrielse från erläggande av kapitationsavgift får, då det föreligger särskilda omständigheter, medges av riddarhusdirektionen.

Enligt 6 § skall ridderskapet och adeln sammanträda på riddarhuset till lagtima adelsmöte vart tredje år den tredje lördagen i februari. Skulle ridderskapet och adelns sammanträdande på annan tid påbjudas av regeringen eller av riddarhusdirektionen anses nödvändigt för avgörande av något ärende, som ej tål uppskov, skall urtima adelsmöte äga rum på dag, som bestäms i förra fallet av regeringen och i det senare av direktionen.

Enligt 21 § skall vid lagtima adelsmöte behandlas bl.a. framställningar från regeringen.

I riddarhusordningens avslutande bestämmelse (33 §) anges att, om ridderskapet och adeln beslutar ändring eller tillägg i riddarhusordningen, överlämnas beslutet därom till regeringen för stadfästelse.

Konstitutionsutskottet behandlade vid 1987/88 års riksmöte en motion om att ur statliga förordningar mönstra ut bestämmelser rörande adeln.

Utskottet inhämtade i det ärendet yttrande från riddarhusdirektionen, som erinrade om de överväganden om den kvarvarande regleringen rörande adelns rättsliga ställning som gjorts av Grundlagberedningen. Beredningen hade gått igenom de bestämmelser i 1809 års regeringsform som inte borde få någon motsvarighet i den nya regeringsformen. Till dem hörde 37 § om kungens rätt att nobilitera och om riddarhusordningen. Beredningen ansåg att ridderskapet och adeln var att betrakta som en offentligrättslig korporation för vården av gemensamma angelägenheter och att grunden för denna ställning, vilken adeln erhöll genom 1626 års riddarhusordning, utgjordes i första hand av 1866 års riddarhusordning, i vars 33 § – utan hänvisning till 37 § regeringsformen – stadgas att av ridderskapet och adeln beslutade ändringar i eller tillägg till riddarhusordningen skall stadfästas av Konungen. Adelns rättsliga ställning förändrades således enligt Grundlagberedningen om 37 § andra stycket regeringsformen upphävdes inte på annat sätt än att förankringen i grundlag upphörde.

Under hänvisning till den prövning som företogs av Grundlagberedningen av frågan om den rättsliga regleringen av ridderskapet och adeln fann utskottet inte skäl förorda att man ”nu” vidtog åtgärder för att utmönstra kvarvarande bestämmelser som huvudsakligen torde beröra formerna för administrationen av vissa för adeln gemensamma fastigheter (bet. 1987/88:KU10).

I 1809 års regeringsform fanns bestämmelser i 37 § första stycket om erhållande och förlust av adelskap och i andra stycket om riddarhusordningen. Enligt föreskriften om riddarhusordningen fastställdes den av Konungen samt ridderskapet och adeln gemensamt; den bestämde hur ridderskapet och adeln fick sammanträda för att besluta om sina gemensamma angelägenheter.

Enligt 114 § skulle de forna riksståndens privilegier, förmåner, rättigheter och friheter fortfarande gälla, där de inte ägt oskiljaktigt samman-

hang med den stånden förut tillkommande representationsrätten och således upphört att gälla med den. Ändring eller upphävande av de nämnda privilegierna m.m. fick inte ske annat än genom Konungens och riksdagens sammanstående beslut och med bifall, om frågan rörde ridderskapet och adelns nämnda privilegier m.m., av ridderskapet och adeln.

Grundlagberedningen angav vid sin genomgång av motsvarigheter mellan 1809 års regeringsform och beredningens förslag som motsvarighet till 114 § i den gamla regeringsformen punkt 9 i övergångsbestämmelserna. Denna punkt reglerade bestämmelser om Svenska kyrkan och prästståndets privilegier. Någon motsvarande hänvisning såvitt avsåg ridderskapets och adelns tidigare privilegier gjordes inte.

Riddarhusordningen har uppmärksamats av Kommittén om medborgarskap. Kommittén ansåg (SOU 2000:106 s. 404) att det krav på svenskt medborgarskap som finns i riddarhusordningen inte svarar mot kommitténs principiella bedömningar i övrigt. Det är enligt kommitténs uppfattning olyckligt att riddarhusordningen fortfarande är offentlighetsligt reglerad och innehåller ett specificerat och möjligen onödigt krav på svenskt medborgarskap. Enligt kommittén låg det dock utanför dess uppdrag att pröva giltigheten av detta krav.

Med anledning av den ovan nämnda flerpartimotionen vid 1999/2000 års riksmöte gjorde konstitutionsutskottet, mot den nyss angivna bakgrunden, följande bedömning, som riksdagen ställde sig bakom:

”Det förhållandet att riddarhusordningen och privilegiebrevet publiceras i offentlighetslig ordning i SFS och finns med i register över gällande författningar kan – liksom det förhållandet att beslut om ändring i riddarhusordningen överlämnas till regeringen för stadfästelse – ses som en påminnelse om förhållandena vid tiden för ståndsriksdagens avveckling. Enligt utskottets mening finns det skäl att pröva förutsättningarna för och konsekvenserna av en ändring av den nuvarande regleringen. Utskottet föreslår att riksdagen med anledning av motion 1999/2000:K251 (v, fp, s) ger regeringen detta till känna.” (Bet. 2000/01:KU11 s. 60)

5 Överväganden

Regeringens förslag: Ridderskapets och adelns privilegiebrev från år 1723 skall upphävas. Detsamma gäller de offentlighetsliga delarna av 1866 års riddarhusordning.

Promemorians förslag: Överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: *Riddarhusdirektionen, Svea hovrätt, Justiekanslern, Uppsala universitet och Riksantikvarieämbetet* tillstyrker eller har inget att invända mot förslagen i promemorian. *Kammarkollegiet* förordar att riddarhusordningen upphävs; därefter kan ridderskapet och adeln besluta om sin egen organisation. *Riksarkivet* anser att konsekvenserna i formellt hänseende av den föreslagna avregleringen kan uppfattas som oklara när det gäller framtida ändringar i riddarhusordningen.

Riksdagens ombudsmän (JO) anser att det finns goda skäl att överväga en ordning enligt vilket det kvarvarande formella sambandet mellan adeln och staten bryts. Enligt JO kan en ändring i riddarhusordningen dock ske endast genom beslut av adeln själv. JO anser också att följderna av förslagen i promemorian är oklara. *Lunds universitet* anser inte att det finns några bärkraftiga, övertygande skäl för de aktuella lagstiftningsåtgärderna.

Skälen för regeringens förslag: Den svenska adeln har sedan lång tid inte längre några offentligrättsliga uppgifter. Det finns därför inte något behov av offentligrättsliga regler specifika för adeln.

Ridderskapets och adelns privilegier från år 1723 tillhör en svunnen tid, innan demokratins principer vunnit insteg i vårt land. Privilegiebrevet är obsolet och bör upphävas i sin helhet.

De bestämmelser i 1866 års riddarhusordning som avser det allmännas medverkan i angelägenheter som är adelns egna saknar berättigande i ett modernt samhälle. Bestämmelserna bör därför utmönstras. Riddarhusordningen kommer därefter att vara en angelägenhet enbart för adeln själv. Detta gäller såväl innehållet i och formerna för ändringar, som det sätt på vilket sådana ändringar offentliggörs. En konsekvens av detta är att något återgivande av riddarhusordningen i Svensk författningssamling inte längre kommer att ske och att inte heller ändringar av riddarhuskapitulationsavgiften kommer att tas in där. Inte heller kommer riddarhusordningen längre att återges i Regeringskansliets databas med svensk författningssamling. Sistnämnda förändring åstadkoms i administrativ ordning.

Med anledning av vad några remissinstanser anfört vill regeringen framhålla följande.

Ett avskaffande av adelns offentligrättsliga status kan knappast åstadkommas genom att riddarhusordningen upphävs. Om en sådan åtgärd alls vore möjlig, skulle den nämligen innebära att den formella grunden för den korporation som ridderskapet och adeln utgör skulle ryckas undan. Denna korporation utgör ett eget rättssubjekt för hantering av vissa för adeln gemensamma angelägenheter, bl.a. skötseln av fastigheten med riddarhuspalatset i Stockholm, som är lagfaren för ridderskapet och adeln. Konsekvensen skulle alltså kunna bli att detta rättssubjekt helt upphörde att existera. Det är därför inte aktuellt i detta ärende att upphäva riddarhusordningen.

Gränserna för riksdagens normgivningsmakt framgår av regeringsformen. Det finns inga bestämmelser där som hindrar att riksdagen, som i detta fall, genom lag beslutar att ändra eller upphäva offentligrättsliga bestämmelser som har privilegiekaraktär eller som i formellt hänseende innehåller betungande moment.

Av vad som nu sagts framgår att det inte råder några oklarheter om följderna av regeringens förslag: 1723 års privilegiebrev upphävs. 1866 års riddarhusordning befrias från sina offentligrättsliga inslag. Det rättssubjekt som ridderskapet och adeln utgör består med riddarhusordningen som sitt grunddokument, men ridderskapet och adeln kommer fortsättningsvis att verka under samma villkor som andra privaträttsliga rättssubjekt.

<p>Regeringens förslag: De författningsförslag som läggs fram i denna proposition skall träda i kraft den 1 juli 2003.</p>

Skälen för regeringens förslag: Med hänsyn till den tid som behövs för riksdagens behandling av denna proposition, bedömer regeringen att de framlagda författningsförslagen bör kunna träda i kraft den 1 juli 2003.

7 Kostnader

Förslagen i propositionen medför inte några kostnader för det allmänna.

1. Förslag till lag om upphävande av ridderskapets och adelns privilegier (1723:1016 1)

Häri genom föreskrivs att ridderskapets och adelns privilegier (1723:1016 1) skall upphöra att gälla vid utgången av december 2002.

2. Förslag till lag om ändring i riddarhusordningen (1866:37 s. 1)

Häri genom föreskrivs i fråga om riddarhusordningen (1866:37 s. 1) dels att 5 § 1 mom. samt 6, 21 och 23 §§ och skall ha följande lydelse, dels att 33 § skall upphävas.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

5 § 1 mom.

En var till myndig ålder kommen adelsman, som är mantalsskriven i riket, är skyldig att varje år, under vilket han taxeras till statlig eller kommunal inkomstskatt erlägga den avgift – riddarhuskapitationsavgift – som för riddarhusets underhåll och därmed sammanhängande ändamål kan varda av ridderskapet och adeln beslutad *och av regeringen till efterrättelse kungjord*. Avgiften skall erläggas före årets slut.

En var till myndig ålder kommen adelsman, som är mantalsskriven i riket, är skyldig att varje år, under vilket han taxeras till statlig eller kommunal inkomstskatt erlägga den avgift – riddarhuskapitationsavgift – som för riddarhusets underhåll och därmed sammanhängande ändamål kan varda av ridderskapet och adeln beslutad. Avgiften skall erläggas före årets slut.

6 §

Ridderskapet och adeln skall sammanträda å riddarhuset till lagtima adelsmöte vart tredje år den tredje lördagen i februari.

Skulle ridderskapet och adelns sammanträdande å annan tid, än nu sagt är, *av regeringen påbjudas, eller* av riddarhusdirektionen anses nödvändigt för avgörande av något ärende, som ej tål uppskov, skall urtima adelsmöte äga rum å dag, som *i förra fallet av regeringen och i senare* av direktionen bestämmas samt i allmänna tidningarna sist trettio dagar före den utsatta dagen kungöres; därvid tillika

Skulle ridderskapet och adelns sammanträdande å annan tid, än nu sagt är, av riddarhusdirektionen anses nödvändigt för avgörande av något ärende, som ej tål uppskov, skall urtima adelsmöte äga rum å dag, som av direktionen bestämmas samt i allmänna tidningarna sist trettio dagar före den utsatta dagen kungöres; därvid tillika bör uppgivas det eller de ärenden, som föranlett ridderskapet och adelns sam-

bör uppgivas det eller de ärenden, som föranlett ridderskapet och adelns sammankallande.

Prop. 2002/03:34
Bilaga 1

21 §

Utom de i § 15 omnämnda frågor, ävensom sådana, vilka angå arbets sättet, må till överläggning och beslut hos ridderskapet och adeln förekomma:

vid lagtima adelsmöte:

1:o) framställningar, som av regeringen till ridderskapet och adeln avlåtats;

2:o) frågor, som föranledas av den utav riddarhusdirektionen avgivna berättelse angående förvaltningen av riddarhus- och adliga stifts ärendena ävensom revisorerernas berättelser, så ock framställningar, vilka i övrigt må av riddarhusdirektionen göras angående nämnda samt andra därmed sammanhang ägande ärenden;

3:o) riddarhusutskottets eller särskilt tillsatt utskotts utlåtande och förslag enligt vad i § 17 säges; och

4:o) motion, som av någon ledamot väckes angående ej mindre förenämnda ärenden än även frågor, som avse dels förslag till ändring i denna riddarhusordning, dels vad i övrigt till ridderskapet och adelns gemensamma angelägenheter är att hänföra; samt

å urtima adelsmöte:

allenast det eller de ärenden, som föranlett ridderskapet och adelns sammankallande.

Utom de i § 15 omnämnda frågor, ävensom sådana, vilka angå arbets sättet, må till överläggning och beslut hos ridderskapet och adeln förekomma:

vid lagtima adelsmöte:

1:o) frågor, som föranledas av den utav riddarhusdirektionen avgivna berättelse angående förvaltningen av riddarhus- och adliga stifts ärendena ävensom revisorerernas berättelser, så ock framställningar, vilka i övrigt må av riddarhusdirektionen göras angående nämnda samt andra därmed sammanhang ägande ärenden;

2:o) riddarhusutskottets eller särskilt tillsatt utskotts utlåtande och förslag enligt vad i § 17 säges; och

3:o) motion, som av någon ledamot väckes angående ej mindre förenämnda ärenden än även frågor, som avse dels förslag till ändring i denna riddarhusordning, dels vad i övrigt till ridderskapet och adelns gemensamma angelägenheter är att hänföra; samt

å urtima adelsmöte:

allenast det eller de ärenden, som föranlett ridderskapet och adelns sammankallande.

23 §

Framställningar av regeringen ävensom frågor, vilka föranledas av riddarhusdirektionens förenämnda berättelse eller i övrigt av direktionen till ridderskapet och adeln hemställas, så ock frågor, vartill revisorerernas berättelser giva anledning eller varom motion blivit väckt, må ej till avgörande företagas, innan utskott däröver sig yttrat.

Frågor, vilka föranledas av riddarhusdirektionens förenämnda berättelse eller i övrigt av direktionen till ridderskapet och adeln hemställas, så ock frågor, vartill revisorerernas berättelser giva anledning eller varom motion blivit väckt, må ej till avgörande företagas, innan utskott däröver sig yttrat.

rat.

Efter öppningssammanträdet äger adelsmötets ordförande att på ridderskapet och adelns vägnar besluta om remiss till utskott. Finnes motion såsom för sent väckt ej föranleda remiss, äger motionären vid nästkommande sammanträde med ridderskapet och adeln påkalla ståndets beslut huruvida remiss skall ske.

Prop. 2002/03:34
Bilaga 1

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2003.

Förteckning över remissinstanserna

Prop. 2002/03:34
Bilaga 2

Efter remiss har yttranden över promemorian Adels offentlighetsrättsliga status (Ds 2002:6) avgetts av Riksdagens ombudsmän, Svea hovrätt, Justitiekanslern, Kammarkollegiet, Uppsala universitet, juridiska fakulteten, Lunds universitet, juridiska fakulteten, Riksarkivet, Riksantikvarieämbetet och Ridderhusdirektionen.

Sveriges advokatsamfund har beretts tillfälle att avge yttrande men har avstått från att yttra sig.

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 16 januari 2003

Närvarande: statsministern Persson, ordförande, och statsråden Winberg, Ulvskog, Lindh, Sahlin, Pagrotsky, Messing, Engqvist, Lövdén, Ringholm, Bodström, J. O. Karlsson, Sommestad, H. Karlsson, Nykvist, Lund, Andnor, Nuder, Hallengren, Björklund

Föredragande: statsrådet Nuder

Regeringen beslutar proposition 2002/03:34 Adelsn offentligrättsliga status.